

Tájékoztatás a hatósági eljárás során az ügyfelet megillető jogokról és az ügyfelet terhelő kötelezettségekről

Az Esztergomi Tankerületi Központ Szervezeti és Működési Szabályzatának 8. § (1) bekezdés c) pontjára figyelemmel a következő tájékoztatót adom ki:

A hatósági eljárás szabályait, így az ügyfelet megillető általános jogokat és kötelezettségeket az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) határozza meg.

Az ügyfél általános jogai és kötelezettségei a hatósági eljárás során

Az ügyfeleket a hatósági eljárásban a következő általános jogosultságok illetik meg:

- törvény előtti egyenlőség (egyenlő bánásmód)
- ügyeiket indokolatlan megkülönböztetés és részrehajlás nélkül kell elintézni,
- a jogszabályokban meghatározott határidőben hozott döntéshez való jog,
- az eljárás során az anyanyelv használatának joga (lásd részletesen lent),
- tájékoztatáshoz való jog, ennek keretében a hatóság biztosítja, hogy az ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője jogaikat és kötelezettségeiket megismerhessék, és előmozdítja az ügyféli jogok gyakorlását,
- az ügyfél az eljárás során bármikor nyilatkozatot, észrevételt tehet, vagy a nyilatkozattételt megtagadhatja,
- a kiskorút, a cselekvőképtelen és a cselekvőképességében részlegesen korlátozott nagykorút, valamint a fogyatékossgal élő személyt a közigazgatási hatósági eljárásban fokozott védelem illeti meg.

Az ügyfeleket a hatósági eljárásban a következő általános kötelezettségek terhelik:

- a hatósági eljárás során az ügyfél, illetve az eljárás valamennyi résztvevője köteles jóhiszeműen eljárni és a többi résztvevővel együttműködni,
- senki magatartása nem irányulhat a hatóság megtévesztésére,
- senki magatartása nem irányulhat a döntéshozatal, illetve a végrehajtás indokolatlan késleltetésére (az ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője jóhiszeműségét az eljárásban vélelmezik, a rosszhiszeműség bizonyítása a hatóságot terheli).

A rosszhiszemű ügyfél eljárási bírsággal sújtható.

Azt, aki a kötelezettségét önhibájából megszegi, a hatóság az okozott többletköltségek megtérítésére kötelezi, illetve eljárási bírsággal sújthatja.

Az Ákr.-ben meghatározott esetekben a kötelezettség felróható módon történő megszegése esetén – az eljárás akadályozásának következményeként – eljárási bírság kiszabásának van helye. Az eljárási bírság egy eljárásban, ugyanazon kötelezettség ismételt megszegése vagy más kötelezettségzegés esetén ismételten is kiszabható.

Ha az ügyfél vagy képviselője más tudomása ellenére az ügy szempontjából jelentős adatot valótlanul állít vagy elhallgat, illetve ha a kötelező adatszolgáltatás körében tanúvallomás megtagadási ok hiányában adatszolgáltatási kötelezettségét nem teljesíti, eljárási bírsággal sújtható.

Az ügyfelet egyes eljárási cselekmények során megillető általános jogok és kötelezettségek

Az eljárás során alkalmazott kapcsolattartás módja, illetve annak megváltoztatása

A hatóság írásban, az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló törvényben meghatározottak szerint írásbelinek minősülő elektronikus úton, személyesen, vagy írásbelinek nem minősülő elektronikus úton tarthat kapcsolatot az ügyféllel és az eljárásban résztvevőkkel. Főszabály szerint a kapcsolattartás formáját a hatóság tájékoztatása alapján az ügyfél választja meg és a választott kapcsolattartási módról más – a hatóságnál rendelkezésre álló – módra is áttérhet, azonban jogszabály egyes ügyekre kötelezően előírhatja a kapcsolattartás valamely módjának alkalmazását (a TANKERÜLET hatáskörébe tartozó eljárások közül pl. az egészségügyi technológiák tb támogatásba befogadása esetén jogszabály alapján kötelező az elektronikus kapcsolattartás). Életveszéllyel vagy súlyos kárral fenyegető helyzet esetén a kapcsolattartás módját a hatóság választja meg.

Elektronikus kapcsolattartás esetén annak módját – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – az ügyfél szabadon választja meg, azonban felhívjuk a figyelmet, hogy elektronikus azonosítás nélküli elektronikus ügyintézésre (pl. egyszerű e-mail) akkor van lehetőség, ha az ügyintézési cselekmény elvégzése vagy nyilatkozat megtétele nem elektronikus ügyintézés esetén egyáltalán nem igényli személyazonosító adat megadását (ez általában a személyes és különleges adat nélküli általános tájékoztatást jelentheti).

Ha a nem elektronikus ügyintézés során írásbeli nyilatkozat szükséges, akkor az elektronikus kapcsolattartás során tett jognyilatkozat abban az esetben felel meg, ha

- biztosított, hogy a kézbesített elektronikus dokumentum megegyezik a nyilatkozattevő által jóváhagyott dokumentummal és
- a nyilatkozattevő elektronikus azonosítása valamely elfogadott elektronikus azonosítási szolgáltatással (pl. ügyfélkapu, személyazonosító igazolványhoz kapcsolódó elektronikus aláírás) megtörtént.

Az Esztergomi Tankerületi Központ (a továbbiakban: TANKERÜLET) által első fokú hatósági jogkörben hozott döntések, továbbá a TANKERÜLET első fokú döntése elleni fellebbezés tárgyában eljáró szerv által hozott döntés ellen kezdeményezett közigazgatási per során a jogi képviselővel eljáró fél, valamint az ügyfélként eljáró, belföldi székhellyel rendelkező

gazdálkodó szervezet (ide értve az egyéni vállalkozót és egyéni céget is) elektronikus úton köteles a keresetet előterjeszteni.

Kapcsolattartás hirdetményi úton

A hatóság döntését – a hatóság hirdetőtábláján, valamint a honlapján – hirdetmény útján kell közölni, ha

- az ügyfél ismeretlen helyen tartózkodik,
- a kézbesítés egyéb elháríthatatlan akadályba ütközik, vagy annak megkísérlése már előre is eredménytelennek mutatkozik, vagy
- azt törvény vagy kormányrendelet előírja.

A hatóság a több mint ötven ügyfél részvételével zajló eljárásban hozott döntést, továbbá ha az ügyfelek köre pontosan nem megállapítható, vagy ha törvény vagy kormányrendelet azt előírja, a döntéséről készült közleményt a hirdetőtábláján, valamint a honlapján közhírré teszi.

Elektronikus tájékoztatáshoz való jog

Az ügyfél jogosult az elektronikus ügyintézészt biztosító szervtől az ügye viteléhez és az elektronikus ügyintézéshez szükséges tájékoztatást kérni.

Az elektronikus ügyintézészt biztosító szerv az ügyfél kérelmére a részére kiadható, elektronikus formában a szerv rendelkezésére álló iratot tájékoztatás céljából – nem hiteles másolatként – ingyenesen, elektronikus formában és úton az ügyfél által megadott elektronikus kapcsolattartási címre továbbítja.

Nyelvhasználat

A hatósági eljárás hivatalos nyelve a magyar. A magyar nyelvet nem ismerő ügyfél – a fordítási és tolmácsolási költség viselése mellett – kérheti, hogy a hatóság az anyanyelvén vagy valamely közvetítő nyelven megfogalmazott kérelmét bírálja el. A nemzetiségi szervezet nevében eljáró személy, valamint az a természetes személy, aki a nemzetiségek jogairól szóló törvény hatálya alá tartozik, a hatósági eljárás során használhatja az adott nemzetiség nyelvét. A nemzetiség nyelvén benyújtott kérelem tárgyában hozott magyar nyelvű döntést az ügyfél kérésére a kérelemben használt nyelvre le kell fordítani.

Ha a hatóság döntésének magyar és idegen nyelvű szövege között eltérés van, a magyar nyelvű szöveget kell hitelesnek tekinteni.

Ha a hatóság nem magyar állampolgárságú, a magyar nyelvet nem ismerő természetes személy ügyfél ügyében magyarországi tartózkodásának tartama alatt hivatalból indít azonnali eljárási cselekménnyel járó eljárást, vagy a természetes személy ügyfél azonnali jogvédelemért fordul a magyar hatóságához, a hatóság köteles gondoskodni arról, hogy az ügyfelet joghátrány ne érje a magyar nyelv ismeretének hiánya miatt.

Ha az ügyfél vagy az eljárás egyéb résztvevője hallássérült, kérésére jelynyelvi tolmács közreműködésével kell meghallgatni, vagy a meghallgatás helyett a jelen lévő hallássérült írásban is nyilatkozatot tehet. Ha az ügyfél vagy az eljárás egyéb résztvevője siketvak, kérésére jelynyelvi tolmács közreműködésével kell meghallgatni. Ha a jelen lévő ügyfél vagy az eljárás

egyéb résztvevője beszéd fogyatékos, kérésére a meghallgatás helyett írásban tehet nyilatkozatot.

Nyilatkozattételi jog, az eljárás során szükséges adatok közlésének kötelezettsége, illetve az adatszolgáltatás megtagadásának joga

A hatóság az eljárása során jogosult az ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője azonosítása céljából nevének, születési nevének, születési idejének, születési helyének, anyja nevének, lakcímének, illetve - jogszabályban meghatározott módon és körben - jogosult az eljárás lefolytatásához szükséges védett adat megismerésére.

Az ügyfél és képviselője azonosításához szükséges adatok kivételével az ügyféltől nem kérhető olyan adat igazolása, amely nyilvános, vagy amelyet valamely jogszabállyal rendszeresített közhiteles nyilvántartásnak tartalmaznia kell.

A kérelemhez az ügyfélnek csatolni kell a jogszabályban előírt mellékleteket.

Az ügyfélnek joga van ahhoz, hogy az eljárás során nyilatkozatot tegyen, vagy a nyilatkozattételt megtagadja.

Ha a tényállás tisztázása azt szükségessé teszi, a hatóság az ügyfelet nyilatkozattételre hívhatja fel. Ha az ügyfél a kérelmére indult eljárásban a hatóság felhívására nem nyilatkozik a hatóság a rendelkezésre álló adatok alapján dönt, vagy amennyiben a nyilatkozat hiányában a kérelem nem bírálható el, megszünteti az eljárást.

A hivatalbóli eljárásban az ügyfél a hatóság erre irányuló felhívására köteles közölni az érdemi döntéshez szükséges adatokat. Törvény vagy kormányrendelet jogkövetkezményeket állapíthat meg az adatszolgáltatási kötelezettség elmulasztása vagy valótlan adatok közlése esetére. Ha az ügyfél vagy képviselője más tudomása ellenére az ügy szempontjából jelentős adatot valótlanul állít vagy – adatszolgáltatás megtagadási ok ellenére – elhallgat vagy az adatszolgáltatási kötelezettségét nem teljesíti, eljárási bírsággal sújtható.

Az adatszolgáltatást az ügyfél akkor tagadhatja meg, ha

- nem várható tőle bizonyítékként értékelhető vallomás,
- védett adatnak minősülő tényről nem kapott felmentést a titoktartás alól,
- diplomáciai mentességben részesül,
- nyilatkozatával saját magát vagy hozzátartozóját bűncselekmény elkövetésével vádolná, vagy
- az ügyfél médiatartalom-szolgáltató, vagy vele munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személy, és nyilatkozatával/adatszolgáltatásával a számára a médiatartalom-szolgáltatói tevékenységgel összefüggésben információt átadó személy kilétét felfedné. Ezen mentesség az annak alapjául szolgáló jogviszony megszűnése után is fennmarad.

Figyelemmel arra, hogy a kiskorút, a cselekvőképtelen és a cselekvőképességében részlegesen korlátozott nagykorút, valamint a fogyatékossgal élő személyt a közigazgatási hatósági eljárásban fokozott védelem illeti meg, ezért

- a) tárgyaláson történő meghallgatására csak abban az esetben kerülhet sor, ha az eljárásban részt vevő más személyek jelenlétében történő meghallgatása az érdekeit nem sérti,
- b) lehetőség szerint lakóhelyén kell meghallgatni,
- c) akkor hívható fel személyes nyilatkozattételre és akkor hallgatható meg tanúként, ha ezt állapota megengedi és személyes nyilatkozata vagy tanúvallomása más módon nem pótolható, valamint
- d) az egyenlő esélyű hozzáférést számára biztosítani kell.

Az, aki nem cselekvőképes, nyilatkozattételre csak akkor hívható fel, illetve tanúként akkor hallgatható meg, ha nyilatkozatot, illetve tanúvallomást kíván tenni, és a törvényes képviselője (érdekellentét esetén az eseti gondnok) ehhez hozzájárul. A szóbeli nyilatkozat, illetve a tanúvallomás megtételére csak a törvényes képviselő vagy az eseti gondnok jelenlétében kerülhet sor, az írásbeli nyilatkozathoz a törvényes képviselő vagy az eseti gondnok aláírása szükséges.

A személyes adatok és a titok védelméhez való jog

A hatóság az ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője azonosításához szükséges természetes személyazonosító adatokat és az ügyfajta szerint szükséges – törvényben meghatározott – személyes adatokat, illetve az eljárás eredményes lefolytatásához elengedhetetlenül szükséges más személyes- és védett adatokat kezelheti.

A hatósági eljárással összefüggésben a hatóság gondoskodik arról, hogy a törvény által védett titok és törvény által védett egyéb adat (a továbbiakban együtt: védett adat) ne kerüljön nyilvánosságra, ne juthasson illetéktelen személy tudomására, és e védett adatok törvényben meghatározott védelme a hatósági eljárásban is biztosított legyen.

Képviselőihez való jog

Ha törvény nem írja elő az ügyfél személyes eljárását, helyette törvényes képviselője vagy az általa vagy törvényes képviselője által meghatalmazott személy, továbbá az ügyfél és képviselője együtt is eljárhat. Az ellenérdekű ügyfelek képviselőjét nem láthatja el ugyanaz a személy.

A meghatalmazott a képviselői jogosultságát a következők szerint köteles igazolni: A meghatalmazást közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni vagy jegyzőkönyvbe kell mondani. A meghatalmazott köteles eredeti meghatalmazását vagy annak hitelesített másolatát az első kapcsolatfelvétel alkalmával az iratokhoz csatolni, ha azt a rendelkezési nyilvántartás nem tartalmazza.

Teljes bizonyító erejű magánokiratnak minősül az okirat, ha

- a kiállító az okiratot saját kezűleg írta és aláírta,
- két tanú igazolja, hogy az okirat aláírója a részben vagy egészben nem általa írt okiratot előttük írta alá, vagy aláírását előttük saját kezű aláírásának ismerte el; igazolásként az okiratot mindkét tanú aláírja, továbbá az okiraton a tanúk nevét és – ha törvény eltérően nem rendelkezik – lakóhelyét - ennek hiányában tartózkodási helyét - olvashatóan is fel kell tüntetni,

- az okirat aláírójának aláírását vagy kézjegyét az okiraton bíró vagy közjegyző hitelesíti,
- az okiratot a jogi személy képviselőjére jogosult személy a rá vonatkozó szabályok szerint megfelelően aláírja,
- ügyvéd vagy kamarai jogtanácsos az általa készített okirat szabályszerű ellenjegyzésével bizonyítja, hogy az okirat aláírója a más által írt okiratot előtte írta alá vagy aláírását előtte saját kezű aláírásának ismerte el,
- az elektronikus okiraton az aláíró a minősített vagy minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus aláírását vagy bélyegzőjét helyezte el, és - amennyiben jogszabály úgy rendelkezik - azon időbélyegzőt helyezte el,
- az elektronikus okiratot az aláíró az ún. AVDH, azonosításra visszavezetett dokumentumhitelesítés szolgáltatással (ügyfélkapu igénybevételével) hitelesíti, vagy
- olyan, törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott szolgáltatás, vagy zárt rendszerben alkalmazott, tanúsított bizalmi szolgáltatás keretében jött létre, ahol a szolgáltató az okiratot a kiállító azonosításán keresztül a kiállító személyéhez rendeli és a személyhez rendelést a kiállító saját kezű aláírására egyértelműen visszavezethető adattal együtt vagy az alapján hitelesen igazolja; továbbá a szolgáltató az egyértelmű személyhez rendelésről kiállított igazolást elektronikus dokumentumba kapcsolt, elválaszthatatlan záradékba foglalja és azt az okirattal együtt legalább minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus bélyegzővel és minősített időbélyegzővel látja el.

Ha az okirat aláírója nem tud olvasni, illetve nem érti azt a nyelvet, amelyen az okirat készült, csak akkor jön létre teljes bizonyító erejű magánokirat, ha magából az okiratból kitűnik, hogy annak tartalmát a tanúk egyike vagy a hitelesítő személy az okirat aláírójának megmagyarázta.

Az ügyvédnek adott meghatalmazáshoz, ha azt az ügyfél saját kezűleg írta alá, tanúk alkalmazása nem szükséges. A külföldön kiállított meghatalmazást közokiratba vagy hitelesített magánokiratba kell foglalni, és felülhitelesítéssel (Apostille) kell ellátni.

A meghatalmazás a teljes hatósági eljárásra vagy egyes eljárási cselekményekre is szólhat, a teljes hatósági eljárásra szóló meghatalmazás az eljárással kapcsolatos minden nyilatkozatra és cselekményre kiterjed. A meghatalmazás korlátozása csak annyiban hatályos, amennyiben az magából a meghatalmazásból kitelik.

A meghatalmazásnak visszavonás, felmondás vagy az ügyfél/képviselő halála folytán való megszűnése a hatósággal szemben a hatóságnak való bejelentéstől, a többi ügyféllel szemben pedig a vele való közléstől hatályos.

A természetes személy ügyfél részére, ha ismeretlen helyen tartózkodik, vagy nem tud az ügyben eljárni és nincs képviselője, az eljáró hatóság ügygondnokot rendel ki.

A késedelem kimentésének joga

Aki az eljárás során valamely hatánapot, határidőt önhibáján kívül elmulasztott, igazolási kérelmet terjeszthet elő. Az igazolási kérelmet a mulasztásról való tudomásszerzést vagy az akadály megszűnését követően, de legkésőbb az elmulasztott hatánaptól vagy a határidő utolsó

napjától számított, az igazolni kívánt eljárási cselekményre előírt határidővel megegyező időtartamon, de legfeljebb negyvenöt napon belül lehet előterjeszteni. A határidő elmulasztása esetén az igazolási kérelemmel egyidejűleg pótolni kell az elmulasztott cselekményt is, amennyiben ennek feltételei fennállnak

Felhívjuk a figyelmet, hogy az igazolási kérelem előterjesztésére előírt és a kérelem alapján megismételt eljárási cselekmény határidejének vagy határnapjának elmulasztása miatt már nincs lehetőség igazolással élni.

Iratbetekintési jog, iratbetekintési jog korlátozása

Az ügyfél az eljárás bármely szakaszában (az eljárás befejezését követően is) betekinthez az eljárás során keletkezett iratba. Harmadik személy akkor tekinthez be a személyes adatot vagy védett adatot tartalmazó iratba, ha igazolja, hogy az adat megismerése joga érvényesítéséhez, illetve jogszabályn, bírósági vagy hatósági határozaton alapuló kötelezettsége teljesítéséhez szükséges.

Az iratbetekintés során az arra jogosult másolatot, kivonatot készíthez vagy másolatot kérhez. A másolatot és a kivonatot a hatóság kérelemre hitelesíti.

Ha törvény a döntés nyilvánosságát nem korlátozza vagy nem zárja ki, az eljárás befejezését követően a személyes adatot és védett adatot nem tartalmazó véglegessé vált határozatot, valamint az elsőfokú határozatot megsemmisítő és az elsőfokú határozatot hozó hatóságot új eljárásra utasító végzést bárki korlátozás nélkül megismerheti.

Nem lehet betekinteni a döntés tervezetébe és nem ismerhető meg az olyan irat vagy az irat olyan része, amelyből következtetés vonható le valamely védett adatra vagy olyan személyes adatra, amely megismerésének feltételei nem állnak fenn, kivéve, ha az adat megismerésének hiánya megakadályozná az iratbetekintésre jogosultat az Ákr.-ben biztosított jogai gyakorlásában.

Jogorvoslat joga

A hatósági döntésekkel szembeni jogorvoslat jogát fellebbezés vagy közigazgatási per biztosítja. A hatóság határozata ellen önálló jogorvoslatnak van helye. Egyes végzések ellen önálló jogorvoslatnak van helye, egyes végzések csak az ügyet lezáró döntés elleni jogorvoslat keretében támadhatóak.

Fellebbezéssel törvényben meghatározott ügyekben lehet élni, a megtámadott döntésre vonatkozóan, tartalmilag azzal közvetlenül összefüggő okból, illetve csak a döntésből közvetlenül adódó jog- vagy érdeksérelemre hivatkozva.

A fellebbezést indokolni kell és csak olyan új tényre lehet hivatkozni, amelyről az elsőfokú eljárásban az ügyfélnek nem volt tudomása, vagy arra önhibáján kívül eső ok miatt nem hivatkozott.

A fellebbezésre jogosult a fellebbezési határidőn belül a fellebbezési jogáról szóban vagy írásban lemondhat, a fellebbezési jogról lemondó nyilatkozat azonban nem vonható vissza.

A fellebbezéssel megtámadott döntésben foglalt jogok nem gyakorolhatók és a fellebbezésnek a döntés végrehajtására halasztó hatálya van. A biztosítási intézkedésről szóló, az ideiglenes biztosítási intézkedésről szóló és az iratbetekintési jog korlátozása iránti kérelemnek helyt adó végzés elleni fellebbezésnek nincs halasztó hatálya.

Az ügyfél - az önálló jogorvoslattal nem támadható végzések kivételével - a véglegessé vált döntés ellen közigazgatási pert indíthat. Fellebbezéssel támadható döntés esetén közigazgatási per akkor indítható, ha az arra jogosultak valamelyike fellebbezett és a fellebbezést elbírálták.

A TANKERÜLET által első fokú hatósági jogkörben hozott döntésekkel szemben indított közigazgatási per során a jogi képviselővel eljáró fél, valamint a gazdálkodó szervezet elektronikus úton köteles a keresetet előterjeszteni.

Esztergom, 2022. július 01.

Muszela Szabolcs
tankerületi igazgató

Jogszabályok

- 2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról
- 2017. évi I. törvény a közigazgatási perrendtartásról
- 2016. évi CXXX. törvény a polgári perrendtartásról, érintett szakaszok: 67. §, 325. §, 608. §
- 2015. évi CCXXII. törvény az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól